

PODSTAWY MAKROEKONOMII:
TEORIA, PRAKTYKA I WSPÓŁCZESNE
ZASTOSOWANIA

PODSTAWY MAKROEKONOMII: TEORIA, PRAKTYKA I WSPÓŁCZESNE ZASTOSOWANIA

Barbara Antczak

Józefów 2026

PODSTAWY MAKROEKONOMII: TEORIA, PRAKTYKA I WSPÓŁCZESNE ZASTOSOWANIA

RECENZJA NAUKOWA

PROF. DR HAB. INŻ. ZBIGNIEW CIEKANOWSKI
AKADEMIA SZTUKI WOJENNEJ W WARSZAWIE

DR HAB. INŻ. PRZEMYSŁAW NIEWIADOMSKI
UNIwersytet Zielonogórski

WYDAWCA
AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH WSGE
IM. A. DE GASPERI W JÓZEFOWIE
05-410 JÓZEFÓW, UL. SIENKIEWICZA 4
TEL./FAKS: 48 22 789 19 03, [WWW.WSGE.EDU.PL](http://www.wsg.edu.pl)
E-MAIL: WYDAWNICTWO@WSGE.EDU.PL

ISBN
978-83-978920-1-9
DOI
10.13166/AWSGE/216749

KOREKTA JĘZYKOWA
JOANNA MISZTAŁ

GRAFIKA
IWONA WÓJCICKA

PROJEKT, SKŁAD
GRZEGORZ WÓJCICKI

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	5
WSTĘP	8

CZĘŚĆ I **PODSTAWY TEORETYCZNE MAKROEKONOMII**

ROZDZIAŁ 1. PRZEDMIOT I ZAKRES MAKROEKONOMII. RYNKI I AGREGATY MAKROEKONOMICZNE	10
1.1. AGREGATY MAKROEKONOMICZNE: DEFINICJE, SKŁADNIKI, MIERZENIE	12
1.2. RYNKI MAKROEKONOMICZNE	18
ROZDZIAŁ 2. POPYT I PODAŻ W SKALI GOSPODARKI	20
2.1. AGREGATOWY POPYT – KOMPONENTY I CZYNNIKI	20
2.2. AGREGATOWA PODAŻ – KRÓTKOOKRESOWA I DŁUGOOKRESOWA	22
2.3. RÓWNOWAGA MAKROEKONOMICZNA	24
ROZDZIAŁ 3. TEORIE KONSUMPCJI I OSZCZĘDZANIA	27
3.1. HIPOTEZY KLASYCZNE I NOWOCZESNE	27
3.2. OSZCZĘDZANIE: DETERMINANTY I SKUTKI	29
3.3. POLITYKA PUBLICZNA A ZACHOWANIA KONSUMENTÓW	32
ROZDZIAŁ 4. INWESTYCJE I POLITYKA KAPITAŁOWA	35
4.1. TEORIA INWESTYCJI NEOKLASYCZNEJ	35
4.2. ROLA STOPY PROCENTOWEJ I OCZEKIWAŃ; MODEL IS-LM	38
4.3. INWESTYCJE PUBLICZNE VS. PRYWATNE	43

CZĘŚĆ II **GOSPODARKA W UJĘCIU DYNAMICZNYM**

ROZDZIAŁ 5. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE	45
5.1. STRUKTURA RYNKU PRACY	45
5.2. BEZROBOCIE	48
5.3. TEORIE RYNKU PRACY	54
5.4. POLITYKA RYNKU PRACY	57

ROZDZIAŁ 6. INFLACJA: PRZYCZYNY, SKUTKI I PRZECIWDZIAŁANIE	60
6.1. DEFINICJA, RODZAJE I POMIAR INFLACJI	60
6.2. PRZYCZYNY I SKUTKI INFLACJI W UJĘCIU TEORETYCZNYM	66
6.3. POLITYKA ANTYINFLACYJNA	68

ROZDZIAŁ 7. WZROST GOSPODARCZY; WAHANIA KONIUNKTURALNE I CYKLE GOSPODARCZE	72
7.1. MIERNIKI I TEORIE WZROSTU GOSPODARCZEGO.	72
7.2. TEORIE CYKLI KONIUNKTURALNYCH	76

CZĘŚĆ III

POLITYKA MAKROEKONOMICZNA

ROZDZIAŁ 8. POLITYKA FISKALNA I JEJ WPŁYW NA GOSPODARKĘ; BUDŻET PAŃSTWA I DŁUG PUBLICZNY	80
8.1. DEFINICJA I INSTRUMENTY POLITYKI FISKALNEJ	80
8.2. BUDŻET PAŃSTWA, DEFICYT BUDŻETOWY I DŁUG PUBLICZNY	82

ROZDZIAŁ 9. POLITYKA PIENIĘŻNA I ROLA BANKU CENTRALNEGO	86
9.1. DEFINICJA, CELE I NARZĘDZIA POLITYKI PIENIĘŻNEJ.	86
9.2. FUNKCJE I KREACJA PIENIĄDZA; BANK CENTRALNY – JEGO ROLA W GOSPODARCE	91

ROZDZIAŁ 10. RYNKI FINANSOWE	97
10.1. STRUKTURA SYSTEMU FINANSOWEGO I KANAŁY TRANSMISJI POLITYKI PIENIĘŻNEJ	97
10.2. KRYZYSY FINANSOWE, ROZWÓJ FINTECHU I RYNKI KRYPTOWALUT	99

CZĘŚĆ IV

MAKROEKONOMIA OTWARTEJ GOSPODARKI

ROZDZIAŁ 11. HANDEL ZAGRANICZNY I BILANS PŁATNICZY	101
11.1. TEORIA HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO	101
11.2. BILANS PŁATNICZY: STRUKTURA I ANALIZA	104
11.3. POLITYKA GOSPODARCZA W WARUNKACH GLOBALIZACJI	106
ROZDZIAŁ 12. KURSY WALUTOWE I POLITYKA KURSOWA	110
12.1. SYSTEMY KURSOWE	110
12.2. MECHANIZM KSZTAŁTOWANIA KURSU WALUTOWEGO	112

ROZDZIAŁ 13. GLOBALIZACJA I INTEGRACJA GOSPODARCZA	115
13.1. GOSPODARKA GLOBALNA A POLITYKA MAKROEKONOMICZNA	115
13.2. INTEGRACJA REGIONALNA: UE, NAFTA, ASEAN	117
13.3. ROLA INSTYTUCJI MIĘDZYNARODOWYCH: MFW, BANK ŚWIATOWY I WTO	119

CZĘŚĆ V

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA I ZASTOSOWANIA MAKROEKONOMII

ROZDZIAŁ 14. KRYZYSY FINANSOWE I STABILNOŚĆ SYSTEMU	124
14.1. DEFINICJA I TYPOLOGIA KRYZYSÓW FINANSOWYCH	124
14.2. PREWENCJA I ZARZĄDZANIE KRYZYSEM; STABILNOŚĆ SYSTEMU FINANSOWEGO	129
ROZDZIAŁ 15. ROZWÓJ GOSPODARCZY I NIERÓWNOŚCI	132
15.1. POJĘCIE I MIERNIKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO	132
15.2. NIERÓWNOŚCI SPOŁECZNE, POLITYKA REDYSTRYBUCJI I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	135
ROZDZIAŁ 16. MAKROEKONOMIA A ZMIANY KLIMATU I ŚRODOWISKA; CYFRYZACJA I SZTUCZNA INTELIGENCJA	145
16.1. WPŁYW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA ŚRODOWISKO; MODELE MAKROEKONOMICZNE A EKOLOGIA	145
16.2. POLITYKA KLIMATYCZNA W UJĘCIU MAKROEKONOMICZNYM; ZIELONE FINANSE I TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA	149
16.3. AUTOMATYZACJA I JEJ WPŁYW NA ZATRUDNIENIE; CYFRYZACJA I JEJ SKUTKI	154
ZAKOŃCZENIE	162
BIBLIOGRAFIA	167
SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	179

WSTĘP

Makroekonomia, jako jedna z głównych gałęzi ekonomii, zajmuje się analizą funkcjonowania całej gospodarki narodowej oraz mechanizmów rządzących zjawiskami takimi jak wzrost gospodarczy, inflacja, bezrobocie czy polityka gospodarcza państwa. Jej znaczenie wzrasta szczególnie w czasach zawirowań gospodarczych, napięć geopolitycznych oraz wyzwań związanych z nierównościami społecznymi i zmianami klimatycznymi. Zrozumienie podstawowych koncepcji makroekonomicznych jest dziś niezbędne nie tylko dla ekonomistów, ale także dla decydentów politycznych, przedsiębiorców i obywateli. Współczesna makroekonomia wykracza poza klasyczne modele i coraz częściej uwzględnia kwestie związane z instytucjami, strukturami społecznymi, polityką oraz środowiskiem naturalnym. To sprawia, że jej interdyscyplinarny charakter staje się kluczowy w analizie i rozwiązywaniu problemów gospodarczych XXI w.

Niniejsza monografia ma na celu przedstawienie kompleksowego obrazu podstaw makroekonomii z uwzględnieniem zarówno teorii, jak i praktyki oraz zastosowań w aktualnych warunkach gospodarczych. Adresowana jest do studentów kierunków ekonomicznych i społecznych, analityków gospodarczych oraz wszystkich zainteresowanych pogłębianiem zrozumienia procesów makroekonomicznych.

Opracowanie składa się z szesnastu rozdziałów, które obejmują:

- fundamentalne mechanizmy popytu i podaży w gospodarce;
- teorię konsumpcji i oszczędzania;
- analizę rynku pracy i bezrobocia;
- problematykę inflacji oraz polityki fiskalnej i pieniężnej;
- kwestie budżetu państwa i długu publicznego;
- zagadnienia bilansu płatniczego i gospodarki otwartej;
- analizę kryzysów finansowych oraz czynników stabilności systemowej;
- współczesne wyzwania rozwoju gospodarczego i nierówności;
- związki między makroekonomią a zmianami klimatycznymi oraz cyfryzacją.

Każdy rozdział zawiera przegląd najważniejszych teorii, modele analityczne, dane empiryczne oraz odniesienia do polityki gospodarczej. Monografia kończy się syntetycznym podsumowaniem zawierającym wnioski, rekomendacje i ograniczenia analiz makroekonomicznych.

Struktura książki została oparta na podejściu problemowo-analitycznym, integrującym podejścia teoretyczne i empiryczne. Zastosowane metody badawcze obejmują:

- **analizę literatury przedmiotu** – opracowanie bazuje na klasycznych oraz współczesnych teoriach makroekonomicznych, w tym szkołach: klasycznej, keynesowskiej, monetarystycznej, nowej ekonomii klasycznej i ekonomii postkeynesowskiej;
- **analizę danych statystycznych** – wykorzystywane są dane makroekonomiczne pochodzące z międzynarodowych instytucji (OECD, IMF, World Bank, Eurostat) oraz krajowych urzędów statystycznych;
- **modelowanie ekonomiczne** – niektóre rozdziały przedstawiają uproszczone modele (np. model IS-LM, model AD-AS, model Solowa), które służą do ilustracji zjawisk i zależności makroekonomicznych;
- **studia przypadków i analiza porównawcza** – w analizach zastosowano przykłady konkretnych krajów i polityk publicznych, umożliwiające porównanie efektywności różnych rozwiązań;
- **podejście interdyscyplinarne** – w miarę potrzeb uwzględniono aspekty polityczne, społeczne i środowiskowe, w celu lepszego zrozumienia kontekstu ekonomicznego.

Opracowanie zachowuje równowagę między rygorem akademickim a przystępnością języka, co pozwala na wykorzystanie zarówno dydaktyczne, jak i analityczne. W tekście zawarto przypisy źródłowe i bibliografię umożliwiające dalsze pogłębienie poruszanych tematów.